

Modelul holistic elaborat și implementat în procesul de predare – învățare a disciplinei de studiu *Managementul comunicării* presupune un curriculum integrat, cu accent pe aplicarea cercetării științifice în procesul de predare, pe formularea de propuneri și sugestii ale cadrului didactic în procesul de învățare, în sensul eficientizării și îmbunătățirii acesteia, al creșterii rezultatelor obținute de studenți în urma evaluărilor curente și finale, precum și pe utilizarea inovației, a metodelor noi aplicate în procesul de predare (cu prioritate centrat pe aspecte, modele din practică).

Concluzionând putem menționa că prin aplicarea curriculumului integrat în învățământul superior de educație fizică și sport se creează premise spre transdisciplinaritate. Astfel, studenții colaborează în grup, se ajută reciproc, se bucură solidar de succesele obținute împreună sau în mod individual de cele ale colegilor, înțeleg și își asumă roluri în funcție de context și de competențele personale. Totodată, prin aplicarea modelului holistic de predare și învățare a cursului teoretic din învățământul superior de profil se formează și se dezvoltă deprinderi practice de specialitate, se contribuie la dezvoltarea spiritului organizatoric și de gândire critică al studenților, a comunicării lor eficiente sub diverse forme (verbală, cu utilizarea terminologiei de specialitate, non-verbală) și nu în ultimul rând se asigură modul de conștientizare a situațiilor sau modalităților în care deciziile individuale pot afecta propria persoană, grupul din care face parte și comunitatea.

Bibliografia

1. Grimalschi, T. *Deschideri la impactul noilor tendințe de dezvoltare a competențelor specifice de comunicare în educația fizică școlară*. În: Teoria și arta educației fizice în școală, 2014, nr.3, p. 29-32.
 2. Popescu, D. *Arta de a comunica*. [monografie]. București: Ed. Economică, 1998.
 3. Ursachi, I. *Management*. București: Editura ASE, 2001, p. 22-27.
- Văideanu, G. *Educația la frontiera dintre milenii*. București: Ed. Politică, 1998.

FORMAREA COMPETENȚELOR PROFESIONALE LA STUDENȚI DIN PERSPECTIVA MANAGEMENTULUI CONȚINUTURILOR EDUCAȚIEI INCLUZIVE

Goncearuc Svetlana, Samoteeva Raisa,

Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport, Chișinău, Republica Moldova

Key-words: *training, students, pedagogical competences, physical education teacher.*

Summary. The article is devoted to the study and analysis training of professional competences in students from the perspective of management of inclusive education contents.

Actualitatea temei. Formarea profesională al studenților USEFS din perspectiva educației inclusiv constituie o dimensiune educațională indispensabilă. Actualmente educația incluzivă (EI) este un fenomen și proces valorificat în majoritatea țărilor lumii. Conceptual EI a apărut ca răspuns la abordările tradiționale învechite conform cărora anumite categorii de copii au fost excluși din instituțiile de învățământ de masă din motivul dizabilității, dificultăților de învățare, vulnerabilității familiei sau din alte motive. În acest context USEFS a respectat legislația internațională și națională și sa racordat la cerințele moderne ale mediului educațional.

Valorificarea în practică a sistemului de învățământ superior a EI este condiționată de necesitatea formării cadrelor didactice eficiente pentru realizarea incluziunii elevilor în procesul educației fizice [2].

Cele mai actuale orientări în domeniul incluziunii determină importanța unor principii-cheie în vederea asigurării EI efective și de calitate. Unul din ele vizează formarea cadrelor didactice, astfel încât acestea să posede atitudini, valori și competențe necesare și corespunzătoare pentru activitatea eficientă în mediul educațional incluziv. Competența profesională pedagogică reprezintă o combinație dinamică de cunoștințe, capacități și atitudini exersate și demonstrate în situații similare sau autentice, formarea acestora fiind scopul programelor educaționale. Competența constituie capacitatea complexă de realizare a obiectivelor comportamentale, exersate adecvat și spontan în diferite situații, prin mobilizarea resurselor interne și externe, pentru atingerea scopului în contextul experiențe sociale autentice [1, 3, 4].

Scopul investigației constă în stabilirea fundamentelor teoretice și elaborarea Modelului pedagogic de formare a competențelor profesionale al studenților pentru educație incluzivă.

Obiectivele cercetării: analiza reperelor conceptuale referitoare la EI; elaborarea conceptului de competențe profesionale a studenților din domeniul educației fizice și sportului pentru EI; elucidarea particularităților competențelor profesionale ale studenților pentru EI; identificarea premiselor pentru formarea competențelor profesionale la studenții din domeniul educației fizice și sportului privind EI; fundamentarea, elaborarea și aprobarea Modelului pedagogic de formare a competențelor profesionale la studenții din domeniul educației fizice și sportului privind EI; validarea experimentală a Modelului pedagogic propus; prelucrarea și interpretarea datelor experimentale și deducerea concluziilor.

Metodologia cercetării științifice se constituie din metode teoretice: analiza, sinteza, compararea, generalizarea, sistematizarea conceptelor EI, metode experimentale: experimentul pedagogic; metode empirice: conversația, anchetarea, testarea, observația, analiza produselor activității studenților; metode de interpretare a datelor: analiza cantitativă și calitativă a datelor cercetării și prelucrarea matematică și statistică a rezultatelor experimentale.

Organizarea cercetării. Cercetarea a fost organizată în anii universitari 2016-2017, 2017-2018 pe un lot de 96 studenți din cadrul USEFS eşantion reprezentativ pentru validarea datelor cercetării.

Rezultatele cercetării: au fost studiate și analizate conținuturile curriculare și obiectivele la disciplina Educația Incluzivă.

Acest cadru are proiectate următoarele obiectivele curriculare: formarea viziunii de ansamblu asupra celor mai importante concepte, definiții, principii privind EI și asupra cadrului legislativ și de politici în domeniu; achiziționarea de cunoștințe și formarea capacităților de orientare în nivelurile managementului EI și de determinare a rolurilor și responsabilităților subiecților implicați în implementarea educației de calitate; familiarizarea cu particularitățile de dezvoltare a copilului cu CES și cu modalități de valorificare a acestora în procesul incluziunii; cunoașterea și înțelegerea esenței și modalităților de proiectare – elaborare/aplicare a adaptărilor în procesul incluziunii copiilor cu CES; formarea competențelor de identificare, proiectare și aplicare a celor mai adecvate tehnologii didactice în organizarea procesului educațional incluziv și dezvoltarea comportamentelor productive, a atitudinilor pozitive și deschise, a gândirii critice și relaționale despre structurile, procesele și valorile sistemului educațional, promovate pentru susținerea practicilor inclusive.

Finalități cursului sunt proiectate: la nivel de cunoaștere; la nivel de aplicare; la nivel de formulare de judecăți de valoare și atitudini, la nivel de comunicare și la nivel de autoinstruire.

Cursul are următoarele unități de conținut: cadrul conceptual și legislativ de dezvoltare a EI care include: Cadrul internațional de politici privind dreptul la educație și educația incluzivă și Legislația națională în domeniul dezvoltării și promovării educației inclusive; managementul educației incluzive în cadrul structurilor, instituțiilor și serviciilor respective, rolurile și responsabilitățile acestora în procesul de incluziune.

Un aspect important al studierii unității de curs îl constituie conținuturile ce vizează dezvoltarea și abordarea individualizată a copiilor cu CES în procesul incluziunii. În această ordine de idei studenții sunt familiarizați cu concepte, definiții, clasificări, particularități de dezvoltare a copiilor cu CES.

În unitatea de conținut „*Incluziunea educațională a copiilor cu CES*” sunt studiate: concepte și tendințe actuale în abordarea individualizată a copilului; planificarea și organizarea procesului educațional din perspectivă incluzivă; procesul PEI (Plan educațional individualizat); evaluarea rezultatelor școlare din perspective individualizării.

O altă unitate de conținut prezintă tehnologiile didactice utilizate în procesul EI: tehnologii didactice din perspectiva stilurilor de învățare; tehnologii didactice din perspectiva inteligențelor multiple; tehnologii didactice asistive; strategii didactice de asistență a copiilor cu CES.

La finele studiului disciplinei masteranzii demonstrează competențe generale și de specialitate la nivel de cunoaștere, aplicare și integrare privind problematica complexă a persoanelor cu CES în activitatea profesională reflectând Indicatorii de incluziune: Crearea unei culturi de incluziune (Construcția comunitară; Stabilirea unor valori de incluziune); Producerea unor politici de incluziune (Dezvoltarea unei școli a tuturor, Organizarea sprijinului pentru diversitate); Dezvoltarea practicilor pentru incluziune.

Având în vedere volumul și complexitatea conținuturilor disciplinei, doar cunoașterea domeniului nu poate asigura o predare eficientă.

Noile paradigme au dus la o restructurare a câmpului competențelor referitoare la managementul conținuturilor. La baza cercetării a fost promovat modelul structural al competențelor pe trei dimensiuni: cunoașterea disciplinei, pregătirea pedagogică generală și cunoașterea pedagogiei conținuturilor.

Competențe privind cunoașterea disciplinei se referă la cantitatea, calitatea, structurarea și organizarea informațiilor, la conceptualizarea realizată în domeniul particular al disciplinei studiate.

Modul de abordare a disciplinei, înțelegerea profundă a conținuturilor acesteia, sunt premise ale asigurării unor conceptualizări corecte la nivelul subiecților și ale situării acestora pe nivele superioare de înțelegere și gândire a disciplinei. Competențele care se înscriu în această dimensiune sunt legate de:

Cunoașterea disciplinei – este necesar ca în viitor cadru didactic competent să stăpânească sistemul de conținuturi, tehnici, limbaje proprii disciplinei, precum și schemele conceptuale corespunzătoare, modul său specific de a aborda problemele, propriile metode de cercetare. Importanța specială prezintă perspectiva sistemică de abordare, identificarea și interrelaționarea concepțiilor științifice, în viziunea celor mai recente cercetări științifice în domeniul educației incluzive.

Cunoștințe despre disciplină – se referă la achizițiile pe care le dețin studenții privind procesualitatea dezvoltării socioculturale a disciplinei de studiu, funcțiile și caracteristicile mediului psihopedagogic incluziv.

I. Competențe legate de identificarea strategiilor, metodelor și procedeelelor de investigare științifică, de valorizare a metodelor de cunoaștere, de identificare a etapelor relevante ale evoluției științifice și de fundamentarea epistemologică a disciplinei.

II. Competențele legate de pregătirea pedagogică generală sunt corelate cu cunoașterea de către studenți a problematicii educaționale, cum ar fi: strategiile de comunicare, predare-învățare-evaluare a elevilor cu CES, proiectarea și aplicarea planului educațional individualizat (PEI), adaptarea conținuturilor curriculare managementului clasei incluzive.

III. Competențe privind utilizarea în predare a metodelor pedagogice, prin stabilirea sistemului metodologic și valorificarea potențialului instructiv-educativ al metodelor pedagogice, realizate în mod contextualizat, funcție de factorii obiectivi și subiectivi majori care intervin în procesul curricular.

IV. Competențe privind cunoașterea caracteristicilor relevante de dezvoltare psihofizică și socializare a elevilor cu CES.

V. Competențe legate de identificarea și depășirea dificultăților cu care se confruntă elevii cu CES.

Concluzii și perspective pentru continuarea cercetărilor. În literatura de specialitate și practica educațională se operează cu diverse criterii și modele de clasificare a competențelor didactice realizate pe mai multe dimensiuni ale activității profesionale. În studiu ne-am propus să trecem complexa problematică a competențelor prin perspectiva conținuturilor curriculare a educației incluzive. Elaborarea și implimentarea Modelului pedagogic propus v-a eficientiza formarea profesională a studenților din domeniul educației fizice și sportului pentru educația incluzivă. În concluzie afirmăm, că educația incluzivă este o necesitate a sistemului educațional actual. Abordarea educația incluzivă la nivel de proces și produs, formarea competențelor vizate la studenții USEFS devine o strategie de asigurare a calității studiilor universitare.

Bibliografie

1. Botnari, V. *Paradigma holistică – reper metodologic în studierea competenței profesionale*. În *Studia Universitatis*, 2009, nr.6 (26), p. 97-100.
2. *Educația incluzivă: Unitatea de curs*. Chișinău, 2017. 308 p.
3. Gonciaruc, S. *Impactul disciplinelor psihopedagogice asupra formării competențelor profesionale la viitorii profesori de educație fizică*. În *Materialele conferinței științifice internaționale a studenților: Probleme actuale ale teoriei și practicii culturii fizice*. Chișinău: USEFS, 16-17 mai 2013.
4. Guțu, V. și al. *Standarde de competență – instrument de realizare a politicilor educaționale*. Chișinău, 2010, 272 p.
5. Кузьмина, Н.В. *Методы исследования педагогической деятельности*. М.: Физкультура и спорт, 2015, с. 28.